

SPECUSTAWA COVID-19 PRZEWODNIK

WSTĘP

Pakiet ustaw w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej został opublikowany i wszedł w życie w dniu 31 marca/1 kwietnia 2020 roku (z kilkoma wyjątkami), po bardzo krótkiej ścieżce legislacyjnej (Dziennik Ustaw z 31 marca 2020, poz. 567, 568 i 569). Najważniejszą jego częścią jest modyfikacja tzw. Specustawy COVID-19. Nowa regulacja jest *de facto* całkowicie nowym i obszernym dokumentem i jest otoczona dodatkowymi regulacjami jakie są lub mają być wydane w formie rozporządzeń. W odróżnieniu od poprzedniej wersji (nader skromnej) obejmuje szereg zagadnień gospodarczych.

Niestety regulacja nie jest optymalna z punktu widzenia legislacyjnego i zawiera miejscami pewne istotne niejasności bądź błędy.

Poniżej przedstawiamy krótki opis zmian jakie w naszej ocenie są potencjalnie najistotniejsze dla obecnej i przyszłej rzeczywistości gospodarczej w Polsce.

W razie pytań prosimy o kontakt.

Zespół Baker McKenzie

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
SPIS TREŚCI	3
1. PRAWO PRZEDSIĘBIORCÓW	4
2. PRAWO FARMACEUTYCZNE I MEDYCZNE	6
3. PODATKI.....	8
4. PRAWO PRACY	10
5. COMPLIANCE	14
6. CENTRALNY REJESTR BENEFICJENTÓW RZECZYWISTYCH	16
7. REGULACJE KONSUMENCKIE.....	17
8. UMOWY NAJMU	20
9. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE.....	22
10. WSPARCIE DLA BRANŻY OZE	24
11. POMOC PUBLICZNA.....	25
12. KREDYTY I FINANSOWANIE PROJEKTÓW	30
13. WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA.....	33
14. SPORY SĄDOWE	34

1. PRAWO PRZEDSIĘBIORCÓW

Uchwalony zestaw regulacji zawiera rozwiązania dotyczące m.in. zdalnego funkcjonowania spółek. Brak jest jednak zmian w przepisach o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

Prawo spółek

Wprowadzono wprost podstawę do odbywania posiedzeń zarządu i rad nadzorczych spółek kapitałowych przy pomocy środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość (Internet), a także podejmowania uchwał zarządu lub rady nadzorczej w trybie pisemnym, zdalnie albo na piśmie za pośrednictwem innego członka.

Przewidziano również uchylenie przepisów, które nie pozwalały w trybie pisemnym lub zdalnym dokonywać wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołać członków zarządu ani też odwoływać lub zawieszać w czynnościach tych osób.

Dalsze ułatwienia wprowadzono w celu zapewnienia możliwości organizowania zgromadzeń wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

W naszej ocenie jest to bardzo dobra zmiana. W praktyce obrotu zdalne funkcjonowanie zarządu, nie raz wymuszane okolicznościami, funkcjonowało już wcześniej. Nowelizacja KSH zakończy spory co do podstaw prawnych wprowadzania takiego trybu działania. Z drugiej strony, stosowana czasem praktyka powtarzania zapisów kodeksowych w umowach spółek może utrudnić przedsiębiorcom skorzystanie z nowych rozwiązań. Wcześniejsze zapisy będą stanowiły umowne, bardziej restrykcyjne, tryby funkcjonowania organów spółki.

Szkoda też, że pominięto kwestię pełnomocnictwa do udziału w zgromadzeniu wspólników. W spółkach z o.o. i w niepublicznych spółkach akcyjnych nadal obowiązuje forma pisemna pod rygorem nieważności. Wprawdzie pełnomocnictwo podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym powinno na zasadach ogólnych KC być uznawane za równoważne formie pisemnej, to jednak nie każdy wspólnik dysponuje takim podpisem. Tak podpisany dokument może być trudny do wydrukowania w formie zachowującej integralność treści z podpisem, co utrudni dołączenie go do księgi protokołów lub złożenie w KRS na żądanie sądu. Tymczasem, w spółkach publicznych KSH wprost dopuszcza pełnomocnictwo w postaci elektronicznej, nieopatrzony kwalifikowanym podpisem. Nierówność co do wymogów formalnych pełnomocnictwa tym bardziej razi w czasach epidemii.

Obowiązki członków zarządu

Specustawa COVID-19 łagodzi też terminy niektórych obowiązków raportujących. Planowane jest również odroczenie, w drodze rozporządzenia (delegacja z art. 15 zzh), obowiązków związanych ze sporządzaniem sprawozdań finansowych, ich badaniem przez firmy audytorskie, zatwierdzaniem oraz udostępnianiem tych sprawozdań do wiadomości publicznej.

Nadzwyczajne trudności, w jakich znaleźli się przedsiębiorcy stawia w nowym świetle pytania o zakres osobistej odpowiedzialności członków zarządu i obowiązku działania w najlepszym interesie spółki. Specustawa COVID-19, stanowiąc, że nie popełnia przestępstwa niegospodarności, ani nie działa na szkodę spółki członek zarządu

(i odpowiednio członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub likwidator), który nie ustala lub nie dochodzi należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy o zamówienie publiczne, albo zmienia taką umowę - wprowadza nową perspektywę w ocenie miary staranności piastunów osób prawnych, także w odniesieniu do wszystkich pozostałych umów.

Niemniej, widmo trudności z terminowym wykonaniem obowiązków kontraktowych (a w perspektywie zgłoszenia wniosku o otwarcie upadłości lub restrukturyzacji) zwiększa ekspozycję członków zarządu na kierowanie przeciwko nim osobiście pozwów przez niezadowolonych wierzycieli spółki, jeśli nie zgłoszą tych wniosków w odpowiednim czasie.

Umowy handlowe

Specustawa COVID-19 jedynie punktowo obejmuje problematykę umów, regulując skutki ich niewykonania lub konieczności zmiany w poszczególnych sektorach (finansowym, zawieranych w reżimie prawa zamówień publicznych, umów najmu w wielkopowierzchniowych centrach handlowych, czy przede wszystkim umów o pracę i podobnych do nich umów cywilnych). O szczegółach w tym zakresie piszemy w częściach *Zamówienia publiczne*, *Umowy najmu* oraz *Prawo pracy*.

Co do wszystkich pozostałych zobowiązań umownych obowiązują zasady ogólne. Warto więc przypomnieć, że mimo bezprecedensowo trudnej sytuacji, w jakiej znaleźli się przedsiębiorcy, na każdą umowę należy popatrzeć indywidualnie. Warto oprzeć się pokusie zgłaszania niemożności wykonania umowy z powodu COVID-19, jeśli rzeczywiście nie jest ona niewykonalna z powodu pandemii. Siła wyższa, nadzwyczajna zmiana stosunków i podobne instytucje prawa cywilnego pozwalają zwolnić się z konkretnego obowiązku kontraktowego. Konieczne jest przy tym wykazanie jaki obowiązek stał się niewykonalny wskutek epidemii i odpowiednio wykazać związek przyczynowy. Samo wprowadzenie stanu epidemii, albo rekomendacja, żeby unikać podróży nie działają automatycznie. Te przesłanki nieraz powodują, że powołanie się na siłę wyższą zamyka możliwość współpracy, a ostatecznie nie przechodzi pomyślnie sądowej weryfikacji.

Terminy płatności

Szkoda, że Specustawa COVID-19 nie złagodziła rygorystycznych, i często niezrozumiałych dla przedsiębiorców, obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Wprowadzony tą ustawą element nadzoru administracyjnego nad umownymi terminami zapłaty może odbić się rykoszetem wobec przedsiębiorców odraczających sobie terminy płatności poza ustawowe progi 60 czy 120 dni.

KONTAKT:

Weronika Achramowicz, Partner | Weronika.Achramowicz@bakermckenzie.com

2. PRAWO FARMACEUTYCZNE I MEDYCZNE

Do pakietu tzw. Tarczy Antykryzysowej należy ustawa wprowadzająca zmiany do systemu ochrony zdrowia w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Ustawa wprowadza istotne zmiany, które dotyczyć będą podmiotów działających w sektorze farmaceutycznym i medycznym.

Postępowania refundacyjne

Zgodnie z nową regulacją przedłużeniu ulega czas obowiązywania decyzji refundacyjnych oraz w konsekwencji list refundacyjnych (do 31 sierpnia 2020 r.). Do upływu tego terminu obowiązuje lista refundacyjna, która weszła w życie 1 marca 2020 r.

Postępowania refundacyjne ulegają zawieszeniu z mocy prawa do 31 sierpnia 2020 r.

W przypadku decyzji refundacyjnych, które miały wejść w życie 1 maja 2020 r., termin ten został odroczony do 1 września 2020 r.

Przepisy dotyczące łańcucha dystrybucji

Wprowadzona jest zmiana w funkcjonowaniu dotychczasowego "wykazu antywywozowego" (art. 37 av Prawa farmaceutycznego). Przed upływem 30-dniowego terminu na zgłoszenie sprzeciwu wobec zamiaru wywozu lub zbycia określonych produktów medycznych za granicę, Główny Inspektor Farmaceutyczny będzie mógł poinformować przedsiębiorcę zgłaszającego taki zamiar o niewniesieniu sprzeciwu. Tym samym przedsiębiorca będzie mógł dokonać wywozu lub zbycia niezwłocznie po otrzymaniu informacji.

Ustawa zakłada utworzenie kolejnego wykazu produktów, w stosunku do których obowiązują ograniczenia w dystrybucji poza granice kraju. Minister Zdrowia będzie mógł, w drodze obwieszczenia, opublikować wykaz produktów, które będzie można zbywać wyłącznie do polskiej hurtowni farmaceutycznej, a hurtownia będzie mogła je odsprzedawać wyłącznie do aptek, innych hurtowni i podmiotów leczniczych. Nakaz sprzedaży wyłącznie do polskiej hurtowni nie będzie obowiązywał wytwórców i importerów produktów leczniczych, inaczej niż w przypadku wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Ci ostatni będą zobligowani do sprzedaży wyłącznie do hurtowni działających w Polsce. Indywidualne zgody w sprawie odstępstw od powyższych zasad będzie wydawał Minister Zdrowia.

Ograniczenia ilościowe.

Ustawa przewiduje możliwość ograniczenia przez Ministra Zdrowia, w drodze obwieszczenia, ilości wydawanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych lub produktów biobójczych „na jednego pacjenta” i w określonej jednostce czasu.

ZSMOPL

Istnieje możliwość nałożenia na wszystkie podmioty uczestniczące w produkcji i obrocie wyrobami medycznymi, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego

oraz produktami biobójczymi, obowiązku raportowania do ZSMOPL. Podłączenie do ZSMOPL powinno zostać dokonane w ciągu 24h.

Ceny maksymalne

Minister Zdrowia uzyskał prawo do ustalania maksymalnych cen zbytu, marż hurtowych oraz marż detalicznych, na zasadach analogicznych do tych obowiązujących na gruncie ustawy refundacyjnej.

Ceny i marże dotyczyć będą produktów wskazanych przez Ministra Zdrowia, które mogą być wykorzystywane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, a zatem wszystkich kategorii produktów leczniczych, wyrobów medycznych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz produktów biobójczych.

Kara za naruszenie cen wynosić będzie od 5.000 zł do 5.000.000 zł, a w przypadku kolejnego naruszenia do 10% obrotu.

Więcej o cenach maksymalnych piszemy w części *Regulacje Konsumenckie*.

Nadzwyczajne uprawnienia dla Ministra Zdrowia

Minister Zdrowia może podejmować każde działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

Ustawa nie precyzuje, o jakie działania chodzi. W związku z tym trudno aktualnie określić, co ustawodawca miał na myśli i jak ukształtuje się praktyka w przypadku uchwalenia tego rozwiązania.

KONTAKT:

Paweł Hincz, Partner | Pawel.Hincz@bakermckenzie.com

Juliusz Krzyżanowski, Senior Associate | Juliusz.Krzyzanowski@bakermckenzie.com

Marcin Fiałka, Associate | Marcin.Fialka@bakermckenzie.com

3. PODATKI

Tarcza Antykryzysowa obejmuje zmiany w obszarze podatkowym mające w założeniu minimalizować negatywny wpływ epidemii na kondycję finansową podatników i zmniejszyć obciążenia administracyjne w tym zakresie.

Najistotniejsze z proponowanych rozwiązań to:

- **PIT i CIT:** umożliwienie rozliczenia za 2019 r. do 31 maja 2020 r. a w stosunku do wybranej grupy podatników do 31 lipca 2020 r. W zakresie PIT w praktyce proponowane rozwiązanie zakłada, że złożenie zeznania podatkowego i wpłacenie należnego podatku po upływie terminu na jego złożenie (tj. po 30 kwietnia 2020 r.) będzie równoznaczne ze złożeniem przez podatnika tzw. czynnego żalu;
- **PIT i CIT:** pod określonymi warunkami (zasadniczo - spowodowany epidemią spadek przychodów osiągniętych w roku 2020 o 50% w stosunku do roku 2019) podatnicy będą mieli możliwość obniżenia dochodu osiągniętego w roku 2019 o stratę poniesioną w roku 2020. W praktyce będzie to możliwe poprzez złożenie korekty zeznania za rok 2019, a kwota możliwej do odliczenia w ten sposób straty została ograniczona do 5 mln zł;
- **VAT:** nowa matryca stawek, obowiązek składania nowych JPK_VAT dla dużych podatników i przepisy dotyczące Wiążącej Informacji Stawkowej zaczną obowiązywać od 1 lipca 2020 r.;
- **Interpretacje podatkowe:** termin na wydanie interpretacji indywidualnych niewydanych przed wejściem w życie Tarczy Antykryzysowej ulega wydłużeniu o 3 miesiące (tj. do 6 miesięcy). W drodze rozporządzenia może on zostać wydłużony o dodatkowe 3 miesiące.
- **MDR:** terminy raportowania wszystkich schematów podatkowych nie rozpoczynają się, a rozpoczęte podlegają zawieszeniu w okresie od dnia 31 marca do dnia 30 czerwca 2020 r.

Zmiany dotyczące obowiązków podatkowych należą do szczególnie wrażliwych, dlatego z uwagą śledzimy wszelkie pojawiające się propozycje w tym zakresie. Niestety, zaproponowane przez Rząd rozwiązania w sferze podatków (o których częściowo mowa powyżej) nie adresują wielu kluczowych zagadnień, które są istotne w tych szczególnych okolicznościach dla Polskich podatników. Wykorzystując naszą wiedzę i doświadczenie jak również praktykę naszych biur w krajach, które jakie pierwsze mierzyły się z epidemią COVID-19, jesteśmy gotowi wspomóc Państwa i odpowiedzieć m.in. na pytania:

- Czy sytuacja epidemii oraz jej wpływ na lokalną oraz globalną gospodarkę wpływa na politykę cen transferowych? Czy należy zmienić podejście w zakresie cen transferowych z uwagi na tę szczególną sytuację?
- Czy dodatkowe koszty poniesione w związku wystąpieniem stanu epidemii w Polsce mogą zostać odliczone w ramach rocznego rozliczenia działalności?
- Jakie kroki należy podjąć w grupie kapitałowej, aby wprowadzić ograniczenie kosztów oraz ograniczyć negatywny wpływ bieżącej sytuacji na przepływy pieniężne (cash-flow)?

- Jakich podmiotów może dotyczyć ograniczenie oraz zawieszenie kontroli i postępowań podatkowych? Jak kontaktować się z w obecnej sytuacji z organami administracyjno-skarbowymi?

KONTAKT:

Michał Maj, Counsel | Michał.Maj@bakermckenzie.com

Michał Nocoń, Associate | Michał.Nocon@bakermckenzie.com

4. PRAWO PRACY

Tarcza Antykryzysowa zawiera wiele rozwiązań istotnych dla pracodawców. Dotyczą one przede wszystkim dofinansowania do wynagrodzeń pracowników, możliwości wprowadzenia elastycznego czasu pracy (w obu przypadkach po spełnieniu szeregu szczegółowych warunków opisanych poniżej) i zwolnienia ze składek ZUS.

Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników

Niezależnie od liczby pracowników, pracodawcy będą uprawnieni do uzyskania dofinansowania do wynagrodzeń pracowników w sytuacji:

- obniżenia wynagrodzenia pracownika objętego przestojem ekonomicznym maksymalnie o 50%, ale nie niżej niż 2.600 zł brutto (wynagrodzenie minimalne) dla pełnego etatu.

Wówczas możliwe będzie uzyskanie dofinansowania od państwa w wysokości 1.533,09 zł – czyli 50% wynagrodzenia minimalnego (1.300 zł) dla pełnego etatu, powiększone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy od tego świadczenia;

- obniżenia wymiaru czasu pracy pracownika o 20% (ale nie niżej niż do 0,5 etatu) oraz odpowiedniego obniżenia wynagrodzenia, ale nie niżej niż 2.600 zł brutto (wynagrodzenie minimalne) dla pełnego etatu.

Wówczas możliwe będzie uzyskanie dofinansowania od państwa w maksymalnej wysokości 2.452,27 zł – czyli maksymalnie 50% obniżonego wynagrodzenia, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (2.079,43 zł) dla pełnego etatu, powiększone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy od tego świadczenia.

Powyższe dofinansowanie nie będzie dostępne w odniesieniu do osób, których wynagrodzenie w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku o dofinansowanie, było wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (15.198,52 zł).

Alternatywnie do powyższego, mikro, mali i średni pracodawcy (zatrudniający nie więcej niż 249 pracowników i mający obrót roczny netto nie więcej niż 50 milionów euro) będą również uprawnieni do dofinansowania wynagrodzenia pracownika w wysokości zależnej od spadku obrotów gospodarczych:

- spadek obrotów co najmniej 30% - dofinansowanie wyniesie maksymalnie 50% wynagrodzenia minimalnego (1.300 zł), powiększone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy;
- spadek obrotów co najmniej 50% - dofinansowanie wyniesie maksymalnie 70% wynagrodzenia minimalnego (1.820 zł), powiększone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy;
- spadek obrotów co najmniej 80% - dofinansowanie wyniesie maksymalnie 90% wynagrodzenia minimalnego (2.340 zł), powiększone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy.

Dofinansowanie będzie dostępne:

- przez maksymalnie 3 miesiące;
- także w odniesieniu do zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług (umowy cywilnoprawne).

Warunki uzyskania dofinansowania wynagrodzeń - tabela

Przy przestoju ekonomicznym lub obniżeniu wymiaru czasu pracy	Niezwiązane z przestojem ekonomicznym lub obniżeniem wymiaru czasu pracy (mikro, mali i średni pracodawcy)
<ul style="list-style-type: none"> • spadek obrotów gospodarczych na skutek COVID-19: <ul style="list-style-type: none"> ○ co najmniej 15% w ciągu dowolnych kolejnych 2 miesięcy po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu do analogicznych 2 miesięcy poprzedniego roku, lub ○ co najmniej 25% z dowolnie wskazanego miesiąca po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu do miesiąca poprzedniego <p>(za miesiąc uważa się także 30 kolejnych dni);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spadek obrotów gospodarczych, na skutek COVID-19, co najmniej 15% w ciągu dowolnych kolejnych 2 miesięcy po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu do analogicznych 2 miesięcy poprzedniego roku <p>(za miesiąc uważa się także 30 kolejnych dni);</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zawarcie porozumienia ze związkami zawodowymi lub przedstawicielami pracowników (jeśli nie ma związków). <p>W razie trudności w przeprowadzeniu wyborów przedstawicieli pracowników z powodu COVID-19, porozumienie może być zawarte z przedstawicielami wybranymi uprzednio dla innych celów przewidzianych w prawie pracy;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brak obowiązku zawarcia porozumienia ze związkami zawodowymi lub przedstawicielami pracowników;
<ul style="list-style-type: none"> • niezaleganie z zapłatą podatków i składek na ubezpieczenia społeczne do końca trzeciego kwartału 2019 r.; 	<ul style="list-style-type: none"> • niezaleganie z zapłatą podatków i składek na ubezpieczenia społeczne do końca trzeciego kwartału 2019 r.;
<ul style="list-style-type: none"> • brak przesłanek do ogłoszenia upadłości; 	<ul style="list-style-type: none"> • brak przesłanek do ogłoszenia upadłości;
<ul style="list-style-type: none"> • zakaz zwolnień z przyczyn ekonomicznych pracowników objętych dofinansowaniem przez okres dofinansowania oraz 3 miesiące po tym okresie. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie w zatrudnieniu pracowników objętych dofinansowaniem przez okres dofinansowania oraz okres równy temu okresowi po zakończeniu dofinansowania.

Elastyczny czas pracy pracowników

Pracodawcy będą uprawnieni do:

- skrócenia obowiązkowych okresów odpoczynku pracowników – dobowego do minimum 8 godzin oraz tygodniowego do minimum 32 godzin (z gwarancją oddania pracownikowi równoważnego odpoczynku w okresie 8 tygodni);
- wprowadzenia równoważnego systemu czasu pracy i przedłużenia dobowego wymiaru czasu pracy do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym maksymalnie 12 miesięcy;
- stosowania mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż te wynikające z umów o pracę.

Warunkami wprowadzenia powyższych elastycznych rozwiązań są:

- niezaleganie z zapłatą podatków i składek na ubezpieczenia społeczne do końca trzeciego kwartału 2019 r. (z drobnymi wyjątkami);
- spadek obrotów gospodarczych na skutek COVID-19: co najmniej 15% w ciągu dowolnych kolejnych 2 miesięcy po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu do analogicznych 2 miesięcy poprzedniego roku, lub co najmniej 25% z dowolnie wskazanego miesiąca po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu do miesiąca poprzedniego (za miesiąc uważa się także 30 kolejnych dni);
- zawarcie porozumienia ze związkami zawodowymi lub przedstawicielami pracowników (jeśli nie ma związków zawodowych) – w celu wprowadzenia równoważnego systemu czasu pracy lub stosowania mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż te wynikające z umów o pracę (tak jak w przypadku dofinansowania wynagrodzeń - w razie trudności w przeprowadzeniu wyborów przedstawicieli pracowników z powodu COVID-19, porozumienie może być zawarte z przedstawicielami wybranymi uprzednio dla innych celów przewidzianych w prawie pracy).

Składki ZUS

Pracodawcy zatrudniający mniej niż 10 pracowników będą uprawnieni do zwolnienia ze składek na ubezpieczenia społeczne za 3 miesiące (marzec, kwiecień, maj 2020 r.), jeżeli:

- zgłosili do ubezpieczeń społecznych na dzień 29 lutego 2020 r. mniej niż 10 osób, oraz
- zwrócą się najpóźniej do 30 czerwca 2020 r. z odpowiednim wnioskiem do ZUS.

Dodatkowo, pracodawcy będą uprawnieni do zwolnienia z opłaty prolongacyjnej w przypadku złożenia, w trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego, epidemii lub przez 30 dni po ich odwołaniu, wniosku o odroczenie terminu płatności składek lub rozłożenia na raty płatności należności za okres od 1 stycznia 2020 r.

Badania profilaktyczne pracowników

W trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii, pracodawcy:

- nie będą zobowiązani do kierowania pracowników na badania okresowe. Zawieszane obowiązki będą musiały zostać wykonane w terminie 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii;
- będą dalej zobowiązani do kierowania pracowników na badania wstępne oraz kontrolne przed dopuszczeniem ich do pracy. W przypadku braku możliwości wykonania badania przez lekarza medycyny pracy, badanie będzie mógł przeprowadzić inny lekarz. Badanie wykonane przez innego lekarza straci ważność po 30 dniach od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii.

Orzeczenia lekarskie, których ważność upłynęła po dniu 7 marca 2020 r., zachowują ważność, nie dłużej jednak niż do upływu 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Pracownicze Plany Kapitałowe (PPK)

Pracodawcy zatrudniający co najmniej 50 osób (według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.) będą uprawnieni do zawarcia umów PPK w późniejszym terminie, tj. umowa o zarządzanie PPK powinna zostać zawarta do 27 października 2020 r., a umowa o prowadzenie PPK do 10 listopada 2020 r. (wydłużenie pierwotnego terminu o 6 miesięcy).

Legalizacja pobytu cudzoziemców

Cudzoziemcy, którzy byliby zobowiązani do złożenia wniosku o legalizację pobytu w trakcie stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii będą korzystać z następujących ułatwień:

- przedłużenie okresu pobytu oraz okresu ważności wizy do 30 dnia następującego po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii; oraz
- przedłużenie okresu ważności zezwolenia na pobyt do 30 dnia następującego po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii.

KONTAKT:

Michał Lisawa, Counsel | Michal.Lisawa@bakermckenzie.com

Karolina Goździkiewicz, Prawnik | Karolina.Gozdzikiewicz@bakermckenzie.com

5. COMPLIANCE

Specustawa COVID-19 mimo teoretycznego skupienia się na kwestiach ściśle gospodarczych zawiera szereg rozwiązań istotnych z punktu widzenia compliance -. Dotyczą one m.in. odpowiedzialności za niewykonywanie obowiązków w celu zapobiegania i zwalczania wirusa, możliwości wprowadzenia cen maksymalnych produktów i administracyjnych kar pieniężnych dla przedsiębiorców.

Zmiany zasad odpowiedzialności karnej i nowe wykroczenia

W celu zwalczania i zapobiegania COVID-19 do kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń wprowadzone zostały nowe przestępstwa, wykroczenia i zasady odpowiedzialności m.in.:

- niezastosowanie się do poleceń funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej np. odmowa udania się na kwarantannę podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny, przepis ten nie jest ograniczony do okresu epidemii;
- wyłączenie odpowiedzialności za przestępstwa gospodarcze tj. nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego (231 kk) i nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązku w podmiotach prywatnych (296 kk) - wyłączenie obejmuje 1) zakup towarów lub usług do zwalczania epidemii z naruszeniem obowiązków lub przepisów w okresie stanu epidemii oraz 2) odstąpienie od dochodzenia należności w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zamówienia publicznego i 3) zmianę umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- zawieszony ma zostać też bieg przedawnienia karalności oraz wykonania kary (w odniesieniu do jakichkolwiek przestępstw, przestępstw skarbowych oraz wykroczeń).

Administracyjne kary pieniężne

Ustawodawca sięga coraz szerzej po możliwość stosowania bardzo wysokich kar administracyjnych. Wprowadzono bowiem przepisy o administracyjnych karach pieniężnych za naruszenie obowiązków w związku ze zwalczaniem wirusa. I tak, w sytuacji naruszenia obowiązków hospitalizacji, kwarantanny lub izolacji powiatowy inspektor sanitarny nakłada na osobę naruszającą taki obowiązek karę pieniężną w kwocie do 30 000 zł.

Dodatkowo w razie stwierdzenia naruszenia czasowego ograniczenia lub zakazu obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych wojewoda może nałożyć na podmiot naruszający takie ograniczenia karę pieniężną w kwocie do 2 000 000 zł - niezależnie od dodatkowych kar, jakie może nałożyć Prezes Urzędu Konkurencji i Konsumentów.

Kary pieniężne mogą być natychmiastowo wykonalne i podlegają egzekucji administracyjnej. Złożenie skargi do sądu administracyjnego nie wstrzymuje natychmiastowej wykonalności.

Polecenia administracyjne

Nowe regulacje zawierają poszerzenie instytucji tzw. polecenia administracyjnego. Również Premier będzie mógł z własnej inicjatywy wydawać przedsiębiorcom polecenia

określonego zachowania np. produkcji. Realizacja polecenia następuje poprzez zawarcie umowy z przedsiębiorcą i jest finansowana ze środków publicznych. Polecenia są wydawane w drodze decyzji administracyjnej, podlegają natychmiastowemu wykonaniu z chwilą ich doręczenia lub ogłoszenia oraz nie wymagają uzasadnienia. Na podstawie dotychczasowych przepisów polecenia mogą być wydawane ustnie lub telefonicznie co znacząco utrudniało do tej pory jakiekolwiek ich zaskarżanie. Na podstawie Specustawy COVID-19 takie załatwienie sprawy będzie wymagało pisemnego potwierdzenia - protokołu, jednak nadal nie są jasne możliwości zaskarżania takich ustaleń.

Postępowania karne i administracyjne

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii bieg terminów procesowych i sądowych w sprawach m.in. karnych, o wykroczenia, karnych skarbowych i administracyjnych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Oznacza to np. wydłużony czas na przygotowanie ewentualnych zażaleń. Nie przeprowadza się też rozpraw.

KONTAKT:

Radosław Nożykowski, Counsel | Radoslaw.Nozykowski@bakermckenzie.com

Patrycja Cierlak, Prawnik | Patrycja.Cierlak@bakermckenzie.com

Martyna Czapska, Associate | Martyna.Czapska@bakermckenzie.com

6. CENTRALNY REJESTR BENEFICJENTÓW RZECZYWISTYCH

Na mocy Specustawy COVID-19, okres przejściowy na zgłoszenie informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych (Rejestr) został wydłużony do 13 lipca 2020 r. Dotychczasowe przepisy przewidywały obowiązek dokonania zgłoszenia do 13 kwietnia 2020 r.

Z okresu przejściowego skorzystać mogą wyłącznie podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego przed 13 października 2019 r. Pozostałe spółki są zobowiązane do dokonania zgłoszenia w terminie 7 dni od wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego – Specustawa COVID-19 nie przewiduje zmian w tym zakresie.

Poniżej przypominamy najważniejsze informacje dotyczące Rejestru i zgłoszeń.

Kto jest zobowiązany do dokonania zgłoszenia

- Obowiązkiem zgłoszenia objęte są polskie spółki jawne, komandytowe, komandytowo-akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością i prywatne spółki akcyjne;
- Polskie oddziały przedsiębiorców zagranicznych nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia.

Informacje podlegające zgłoszeniu do Rejestru

Zgłoszeniu do Rejestru podlegają dane:

- zgłaszającej spółki;
- członków zarządu i wspólników uprawnionych do reprezentowania zgłaszającej spółki;
- beneficjentów rzeczywistych zgłaszającej spółki.

Dane zgłoszone do Rejestru są publicznie dostępne za pośrednictwem strony internetowej.

Sankcje za niedokonanie zgłoszenia

Kara pieniężna do wysokości 1.000.000 zł

KONTAKT:

Piotr Jaśkiewicz, Counsel | Piotr.Jaskiewicz@bakermckenzie.com

7. REGULACJE KONSUMENCKIE

Nowe przepisy przewidują między innymi zwiększoną ochronę konsumentów, w szczególności poprzez zwalczanie nieuczciwego zawyżania cen produktów, na które w dobie epidemii gwałtownie wzrósł popyt. Ustalenie maksymalnych cen produktów będzie miało też duży wpływ na codzienną działalność przedsiębiorców.

Maksymalne ceny produktów

Zgodnie z nowymi przepisami, odpowiedni ministrowie mogą określić:

- maksymalne ceny zbytu, urzędową marżę hurtową oraz urzędowe marże produktów leczniczych, wyrobów medycznych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, produktów biobójczych, które mogą być wykorzystane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 lub w sytuacji zagrożenia braku ich dostępności na terytorium Polski w związku z COVID-19;
- maksymalne ceny, marże hurtowe i detaliczne stosowane w sprzedaży wszystkich innych towarów lub usług mających istotne znaczenie dla ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

Przyjęte regulacje nie bez powodu budzą liczne wątpliwości wśród przedsiębiorców. Przynajmniej niebezpieczna może okazać się tak szeroka delegacja ustawowa dla odpowiednich ministrów. Urzędowe ograniczanie marż, zwłaszcza produktów, które bezpodstawnie zostaną zaliczone do tych, które mają "istotne znaczenie", w dobie obniżonego popytu może mieć konsekwencje zgoła odmienne od celu Tarczy Antykryzysowej, jakim jest ochrona płynności przedsiębiorców.

Pojawia się też pytanie o skuteczność egzekucji nowych przepisów. Przestrzeganie przepisów dotyczących cen maksymalnych mają zapewnić zarówno organy odpowiedzialne za nadzór nad poszczególnymi kategoriami towarów, czyli Inspekcja Farmaceutyczna, Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, jak też UOKiK i Inspekcja Handlowa. Czy faktycznie będą w stanie zweryfikować cały rynek i zapobiec nadużyciom i próbom obejścia prawa?

Za każdy przypadek stosowania zawyżonych cen produktów istotnych dla przeciwdziałania COVID-19 wskazane wyżej organy sektorowe mogą nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną nawet do 5.000.000 zł, płatną w terminie 7 dni na podstawie decyzji o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Dodatkowo, na przedsiębiorców naruszających, choćby nieumyślnie, w sposób nagminny lub na dużą skalę zakaz stosowania cen wyższych niż maksymalne, UOKiK może nałożyć karę w wysokości do 10% obrotu uzyskanego w poprzednim roku obrotowym. Dotyczy to zarówno produktów istotnych dla przeciwdziałania COVID-19, jak też innych towarów lub usług o istotnym znaczeniu dla ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

Kary mogą być nakładane również na przedsiębiorców, którzy, choćby nieumyślnie:

- nie udzielili informacji żądanych przez UOKiK lub udzielili informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd;
- uniemożliwiają lub utrudniają rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli.

W tym przypadku przewidziane sankcje to kary pieniężne w wysokości do 5% obrotu uzyskanego w poprzednim roku obrotowym, ale nie więcej niż 50.000.000 zł.

Na marginesie należy wskazać, że UOKiK zapowiedział intensywne zaangażowanie w walkę z zawyżonymi cenami. Pracownicy UOKiK oraz Inspekcji Handlowej mają monitorować przede wszystkim ceny żywności oraz produktów higienicznych, zarówno w sklepach stacjonarnych, jak i on-line. UOKiK podejmie także walkę z wprowadzaniem konsumentów w błąd co do szczególnych właściwości produktów, mogących rzekomo zwalczać koronawirusa oraz COVID-19.

Tańsze kredyty konsumenckie

Nowa ustawa wprowadza algorytm liczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego. Dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni koszty te nie będą mogły wynieść więcej niż 5 procent całkowitej kwoty kredytu. Dla kredytów trwających przynajmniej 30 dni poziom kosztów pozaodsetkowych będzie mógł wynosić co najwyżej 15 procent całkowitej kwoty kredytu plus 6 punktów procentowych za każdy rok trwania pożyczki, przy czym nie więcej niż 45% całkowitej kwoty kredytu w całym okresie jego wymagalności.

- Przykład: koszt pozaodsetkowy kredytu udzielonej konsumentowi, w wysokości 1.000 zł na gruncie dotychczasowych i nowych przepisów:

Okres kredytu	Dotychczasowy koszt kredytu	Koszt kredytu zgodnie ze Specustawą COVID-19
7 dni	256 zł	50 zł
30 dni	275 zł	155 zł
90 dni	324 zł	165 zł

Na naruszających te przepisy kredytodawców Prezes UOKiK może nakładać kary finansowe w wysokości do 10% rocznego przychodu.

Odroczenie rozszerzenia ochrony konsumenckiej na jednoosobowych przedsiębiorców

Ustawa odradza stosowanie przepisów rozciągających ochronę konsumencką na jednoosobowych przedsiębiorców dokonujących czynności związanej bezpośrednio z jej działalnością, o ile nie ma ona dla nich charakteru zawodowego. Zmiany miały

obowiązywać już od 1 czerwca 2020 roku, jednak zgodnie ze Specustawą COVID-19, nowe zasady będą miały zastosowanie do umów zawartych dopiero od 1 stycznia 2021 roku.

KONTAKT:

Mikołaj Piaskowski, Counsel | Mikolaj.Piaskowski@bakermckenzie.com

Michał Derdak, Senior Associate | Michal.Derdak@bakermckenzie.com

8. UMOWY NAJMU

Przyjęte przez Sejm rozwiązania Specustawy COVID-19 powodują znaczną ingerencję w istniejące umowy najmu.

Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Zgodnie z nowymi przepisami:

- w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² zgodnie z właściwymi przepisami, wygasają wzajemne zobowiązania stron umowy najmu, dzierżawy lub innej podobnej umowy, przez którą dochodzi do oddania do używania powierzchni handlowej;
- Uprawniony do używania powierzchni handlowej (najemca, dzierżawca itd.) powinien złożyć udostępniającemu (wynajmującemu) bezwarunkową i wiążącą ofertę woli przedłużenia obowiązywania umowy na dotychczasowych warunkach o okres obowiązywania zakazu przedłużony o sześć miesięcy; oferta powinna być złożona w okresie trzech miesięcy od dnia zniesienia zakazu. Postanowienia ust. 1 przestają wiązać oddającego (wynajmującego) z chwilą bezskutecznego upływu na złożenie oferty.

Przyjęte rozwiązania powodują między innymi, że w okresie zakazu prowadzenia działalności w centrach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², zobowiązania stron z umowy najmu wygasają, np. zobowiązanie najemcy do płacenia czynszu.

Jednakże w terminie 3 miesięcy od ustania zakazu prowadzenia działalności w przedmiotowych obiektach, najemca powinien złożyć wynajmującemu wiążącą ofertę przedłużenia umowy na dotychczasowych warunkach o okres obowiązywania zakazu prowadzenia działalności przedłużony o dodatkowe 6 miesięcy.

Z chwilą bezskutecznego upływu trzymiesięcznego terminu na złożenie przez najemcę wiążącej oferty dotyczącej przedłużenia umowy najmu, postanowienia ust. 1 art. 15 ze Specustawy COVID-19 przestają wiązać wynajmującego.

Wydłużenie okresu najmu lokali do 30 czerwca 2020 r.

Jeżeli okres najmu lokalu na podstawie umowy najmu zawartej przed 31 marca 2020 roku upływa po dniu 31 marca 2020 roku, a przed dniem 30 czerwca 2020 r., umowa najmu ulega przedłużeniu na dotychczasowych warunkach do dnia 30 czerwca 2020 r., o ile najpóźniej w ostatnim dniu obowiązywania umowy najmu najemca złoży wynajmującemu oświadczenie woli przedłużenia umowy.

Prawo przedłużenia umowy do 30 czerwca 2020 roku nie przysługuje najemcy, jeśli w okresie 6 miesięcy poprzedzających wejście w życie Tarczy Antykryzysowej albo przez cały czas obowiązywania umowy najmu lokalu poprzedzający dzień jej wejścia w życie, jeżeli umowa ta obowiązywała przez czas krótszy niż 6 miesięcy poprzedzających dzień wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej.

- był w zwłóce w zapłacie czynszu lub opłat za używanie lokalu innych niż czynsz lub opłat niezależnych od wynajmującego, a przez niego pobieranych za co najmniej jeden okres rozliczeniowy, jeżeli suma zaległości przekroczyła kwotę jednomiesięcznego czynszu, lub;
- użytkował lokal niezgodnie z umową lub przeznaczeniem, lub zaniedbując go doprowadzał do szkód, jak również podnajmował lub oddawał lokal lub jego część do korzystania osobom trzecim bez zgody pisemnej wynajmującego.

Zakaz wypowiedzania umowy najmu oraz wysokości czynszu do 30 czerwca 2020 r.

Wprowadzony został zakaz wypowiedzenia umowy najmu, a także wysokości czynszu przez wynajmującego do 30 czerwca 2020 r.

Zakaz ten nie dotyczy wypowiedzenia przez wynajmującego umowy najmu w związku z naruszeniem przez najemcę postanowień umowy najmu lub przepisów prawa dotyczących sposobu używania lokalu lub w związku z koniecznością rozbiórki lub remontu budynku, w którym znajduje się ten lokal.

KONTAKT:

Mateusz Grabiec, Partner | Mateusz.Grabiec@bakermckenzie.com

Joanna Wojnarowska, Partner | Joanna.Wojnarowska@bakermckenzie.com

Emilia Waszkiewicz, Counsel | Emilia.Waszkiewicz@bakermckenzie.com

9. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Zmiany umów o zamówienia publiczne

Specustawa COVID-19 w art. 15r. pozwala na dokonanie zmiany umowy o zamówienie publiczne jeżeli na jej należyte wykonanie może wpłynąć lub wpływa wystąpienie COVID-19. W takiej sytuacji strony mogą dokonać zmiany umowy na podstawie art. 144 ust 1 pkt 3 prawa zamówień publicznych w szczególności przez zmianę terminu lub sposobu wykonania umowy oraz zmianę zakresu świadczenia i wynagrodzenia wykonawcy o ile wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekroczy 50% wartości pierwotnej umowy.

Analogiczne zmiany powinny zostać wprowadzone do umowy wykonawcy z podwykonawcą i dalszymi podwykonawcami w zakresie w jakim podmiotom tym zostało powierzone wykonanie zamówienia, tak aby warunki wykonania tych umów nie były mniej korzystne niż warunki zmienionej umowy o zamówienie publiczne.

Strony umowy informują się niezwłocznie o tych okolicznościach dotychczas do wniosku o zmianę umowy informacje i dokumenty potwierdzające wpływ COVID-19 na wykonanie umowy. Druga strona zobowiązana jest ustosunkować się do wniosku w ciągu 14 dni.

Jeśli umowa o zamówienie publiczne zawiera postanowienia korzystniej kształtujące sytuację wykonawcy, do zmiany umowy stosuje się postanowienia pierwotnej umowy jednakże wystąpienie COVID-19 nie może stanowić samodzielnej podstawy do odstąpienia od umowy.

We wniosku o zmianę umowy wykonawca, może również wnieść o odstąpienie przez Zamawiającego od dochodzenia kar umownych lub odszkodowań za nienależyte wykonanie umowy spowodowane wystąpieniem COVID-19. Co istotne odstąpienie od dochodzenia tych należności oraz dokonanie powyższych zmian umowy nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych, nie stanowi przestępstwa przeciw obrotowi gospodarczemu, o którym mowa w art. 296 Kodeksu karnego a członkowie władz spółki nie odpowiadają za szkodę wyrządzoną spółce, o której mowa w art. 293 i 483 Kodeksu spółek handlowych.

Umowy jeszcze niezawarte

W nowej regulacji zabrakło jednoznacznego odniesienia do umów jeszcze niezawartych. W naszej opinii nowe przepisy powinny jednak być interpretowane w taki sposób, aby dopuszczalna była również zmiana projektów umów, co do których zostały złożone oferty. Wykonawca związany jest bowiem złożoną ofertą i jeśli odmówi zawarcia umowy ryzykuje utratą wadium. Dlatego w przypadku umów o zamówienie publiczne konieczne jest inne spojrzenie na to zagadnienie. Relacja kontraktowa nawiązuje się w zasadzie w momencie złożenia oferty, a umowę stanowi SIWZ i oferta dlatego art. 15 r. nowej regulacji powinien mieć zastosowanie już od dnia złożenia oferty. Takie rozumowanie potwierdza orzecznictwo na gruncie dotychczasowych przepisów prawa zamówień publicznych. Ponadto, zmiana na tej podstawie powinna być dopuszczalna w przyszłości przez strony umów zawieranych obecnie w przypadku zaistnienia nowych nieprzewidzianych skutków COVID-19.

W art. 15v. wyraźnie wskazano, że nowe regulacje nie naruszają praw stron wynikających z ogólnych instytucji prawa cywilnego, z tym zastrzeżeniem, że okoliczności związane z COVID-19 nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do odstąpienia od umowy również na podstawie przepisów ogólnych.

W kontekście powyższego, z punktu widzenia wykonawców kluczowe jest prawidłowe sformułowanie i uzasadnienie wniosku o zmianę umowy oraz poparcie go rzetelnymi informacjami wskazującymi, iż COVID-19 wpływa lub może wpływać na należyte wykonanie umowy lub projektu jeszcze niezawartej umowy oraz uzasadnia odstąpienie przez zamawiającego od dochodzenia kar umownych i odszkodowań.

KONTAKT:

Agnieszka Ferek, Counsel | Agnieszka.Ferek@bakermckenzie.com

Marta Fredrych, Senior Associate | Marta.Fredrych@bakermckenzie.com

10. WSPARCIE DLA BRANŻY OZE

Podmioty realizujące projekty w branży odnawialnych źródeł energii są szczególnie narażone na negatywne skutki epidemii koronawirusa. Aktualna sytuacja może skutkować choćby opóźnieniami dostaw komponentów niezbędnych dla prowadzenia procesów inwestycyjnych lub brakiem możliwości realizowania prac angażujących większą liczbę personelu. Dlatego w Specustawie COVID-19 przewidziano rozwiązania wspomagające inwestorów OZE.

Przedłużenie terminów dla projektów wiatrowych i fotowoltaicznych

Tarcza Antykryzysowa daje m.in. możliwość jednorazowego przedłużenia o maksymalnie 12 miesięcy terminów (wynoszących odpowiednio 24 miesiące dla instalacji PV i 33 miesiące dla instalacji wiatrowych na lądzie), związanych z dopuszczalnym „wiekiem” urządzeń wytwórczych (np. paneli fotowoltaicznych czy turbin wiatrowych) jak i terminów na rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej w ramach systemu aukcyjnego. Terminy te na wniosek inwestora mogą zostać przedłużone:

- do maksymalnie 36 miesięcy dla instalacji fotowoltaicznych;
- do maksymalnie 45 miesięcy dla instalacji wiatrowych na lądzie.

Dzięki przedłużeniu terminów inwestor zmniejszy ryzyko utraty kaucji wniesionej na poczet aukcji OZE.

W jakich sytuacjach można skorzystać z ułatwień

Skuteczne wnioskowanie o przedłużenie ww. terminów będzie możliwe, jeśli stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii spowoduje co najmniej: (i) opóźnienie dostaw urządzeń wchodzących w skład instalacji OZE; (ii) opóźnienie dostaw elementów niezbędnych do budowy instalacji OZE; (iii) opóźnienie w realizacji instalacji OZE oraz przyłączy do sieci elektroenergetycznej; (iv) opóźnienie realizacji odbiorów lub rozruchu instalacji OZE; (v) opóźnienie przy uzyskiwaniu koncesji albo wpisu do właściwych rejestrów.

Wniosek o przedłużenie terminów należy złożyć Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki najpóźniej na 30 dni przed upływem aktualnego terminu na rozpoczęcie sprzedaży energii w systemie aukcyjnym (tj. w ciągu 24 miesięcy dla instalacji PV albo 33 miesięcy dla instalacji wiatrowych na lądzie liczonych od dnia zamknięcia sesji aukcji OZE).

KONTAKT:

Michał Piekarski, Counsel | Michal.Piekarski@bakermckenzie.com

Piotr Ciepiela, Associate | Piotr.Ciepiela@bakermckenzie.com

11. POMOC PUBLICZNA

W związku z tym, że szereg form wsparcia ujętych w Tarczy Antykryzysowej może stanowić pomoc publiczną muszą one być notyfikowane do Komisji Europejskiej. W związku z przyjęciem przez Komisję 19 marca 2020 r. Tymczasowych Ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 należy spodziewać się, że wyrazi ona swą zgodę bardzo szybko (postępowania w sprawie notyfikacji podobnych instrumentów Niemiec, Danii, Hiszpanii, Włoch, Luksemburga, Francji, Łotwy, Estonii, Portugalii, Irlandii czy Wielkiej Brytanii trwały kilka dni).

Pomoc publiczna na zasadach wynikających z Tymczasowych Ram

Szereg instrumentów wprowadzanych Tarczą Antykryzysową oferowanych wszystkim przedsiębiorcom może w ogóle nie stanowić pomocy publicznej, względnie zgodnie z treścią ustawy stanowić pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Sekcji 3.1 Tymczasowych Ram, mających umożliwić, m.in.:

- wsparcie finansowe osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w przypadku gdy ich działalność twórcza lub artystyczna nie może być kontynuowana w obecnej formie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ze względu na nowowprowadzone ograniczenia, zakazy i nakazy;
- odroczenie lub zwolnienie z płatności podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, za część roku 2020, wskazanych grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19;
- dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne czy dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej;
- udzielenie mikroprzedsiębiorcy pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej;
- rozłożenie na raty lub umorzenie w części lub całości należności pieniężnych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadające za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii czy też odstąpienie od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym.

Pomoc wskazana powyżej może być udzielona przedsiębiorcy, który nie spełnia kryteriów przedsiębiorstwa znajdującego w się w trudnej sytuacji, nie później niż do 31 grudnia 2020 r. oraz pod warunkiem, że jej wartość nie przekracza, łącznie z inną pomocą kwoty 800.000 euro.

Co istotne pomoc ta może być łączona z tzw. pomocą *de minimis*, czyli pomocą której łączna kwota dla jednego beneficjenta nie może przekroczyć równowartości 200 tys. euro brutto w okresie 3 lat kalendarzowych, a w przypadku podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w sektorze transportu drogowego towarów – 100 tys. euro.

Fundusze unijne

Ustawa o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. wprowadza szczególne regulacje stanowiące odstępstwa i wyjątki od obowiązujących dotychczas zasad wdrażania, realizacji i rozliczania projektów w ramach programów operacyjnych. Nowa ustawa zastosowanie znajdzie jedynie wyjątkowo. W zakresie nieuregulowanym jej przepisami stosować będziemy nadal ustawę dotychczasową, tj. ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Oznacza to, że nową specustawę należy jedynie w przypadkach związanych z epidemią, natomiast wszędzie tam gdzie jest to możliwe, zastosowanie będą miały dotychczas obowiązujące przepisy.

Ustawa przewiduje w szczególności:

a) dla obowiązujących już umów:

- możliwość uznania za kwalifikowane wydatki na niezrealizowane cele (beneficjent musi wykazać, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu, albo wykazać brak możliwości ich odzyskania);;
- możliwość zmiany umowy o dofinansowanie, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja jej postanowień albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona;
- możliwość wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie ulgi w spłacie należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności;
- określone w umowach albo w decyzjach o dofinansowaniu terminy składania wniosków o płatność przypadające w okresie do dnia 31 grudnia 2020 r. ulegają wydłużeniu o 30 dni, zaś na zakończenia realizacji projektów – o 90 dni, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r. (w szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwość wydłużenia terminów jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.); przy czym nie wyklucza to możliwości wcześniejszego złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność lub, na wniosek beneficjenta, wcześniejszego zakończenia realizacji projektu;

b) w pozostałych kwestiach:

- możliwość zmiany i zawieszenie wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie wyjątkowym;
- możliwość zmiany kryteriów wyboru projektów w każdym czasie oraz stosowania odstępstw od zatwierdzonych kryteriów w trakcie realizacji projektu;
- możliwość zmiany, przesunięcia albo skrócenia terminów na dokonanie poszczególnych czynności wynikających zarówno ze specustawy jak i z ustawy dotychczasowej;

- projekty nastawione na zapobieżenie negatywnym skutkom COVID-19 we wdrażaniu programów operacyjnych będą mogły być rozpatrywane w tzw. trybach nadzwyczajnych, tj. z zastosowaniem niektórych przepisów dot. trybu pozakonkursowego;

Większość nowych przepisów ma obowiązywać z mocą wsteczną od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

W związku z nową ustawą regulującą zasady rozliczania i przyznawania pomocy finansowanej z funduszy europejskich, wydane mają zostać także dwa rozporządzenia, tj. w sprawie udzielania pomocy z instrumentów finansowych oraz w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19.

Przewidują one, że pomoc publiczna może być udzielana mikroprzedsiębiorcom, małym przedsiębiorcom, średnim przedsiębiorcom oraz dużym przedsiębiorcom zarówno na cele obrotowe, jak i na cele inwestycyjne, pod warunkiem, że pomoc jest nakierowana na łagodzenie skutków pandemii COVID-19.

Pomoc może być udzielona wyłącznie takim przedsiębiorcom, którzy nie znajdują się w trudnej sytuacji oraz przedsiębiorcom, którzy nie znajdowali się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale którzy później znaleźli się w trudnej sytuacji z powodu wystąpienia pandemii COVID-19. Oznacza to, że z możliwości udzielenia pomocy na podstawie projektowanej regulacji wyłączeni są wszyscy przedsiębiorcy, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji przed dniem 1 stycznia 2020 r., albo znaleźli się w trudnej sytuacji po tym dniu z przyczyn innych, niż wystąpienie pandemii COVID-19.

Pomoc z funduszy unijnych nadal może być udzielana mikro, małym, średnim i dużym przedsiębiorcom. Rozporządzenia pozwalają na kumulowanie jej z pomocą publiczną udzielaną w oparciu o inne podstawy prawne, w tym z pomocą *de minimis*.

Pomoc może być udzielana w formie dotacji lub pomocy zwrotnej a jej wartość nie może przekroczyć łącznie 800 tys. euro, a także w formie gwarancji, poręczeń i pożyczek. Zasady ich udzielania, w tym oprocentowanie, czas trwania, maksymalna wartość, także korespondują z zasadami określonymi w Tymczasowych Ramach.

Wdrożenie Tarczy Antykryzysowej

Wdrożeniem postanowień Tarczy Antykryzysowej w dużej mierze będzie zajmowała się Grupa Polskiego Funduszu Rozwoju, w której skład wchodzi Polski Fundusz Rozwoju (PFR), Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP), Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz spółki zależne tych podmiotów.

Poręczenia i gwarancje

Bankowi Gospodarstwa Krajowego powierzono udzielanie poręczeń i gwarancji spłaty kredytów zaciągniętych przez średnich i dużych przedsiębiorców z przeznaczeniem na zapewnienie płynności finansowej. Obejmować mają nie więcej niż 80% pozostającej do spłaty kwoty kredytu. W zależności od warunków takie poręczenia lub gwarancje mogą stanowić pomoc publiczną.

Pomoc publiczna na ratowanie i restrukturyzację

Jednym z elementów Tarczy Antykrzysowej jest nowa ustawa o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców.

Dotychczasowy polski program pomocy na ratowanie i restrukturyzację, zaakceptowany przez Komisję Europejską 29 sierpnia 2016 r. przewiduje możliwość udzielania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców w trudnościach do wysokości 153.000.000 zł rocznie (w tym 100.000 zł jest przeznaczonych na pomoc finansową, zaś 53.000.000 zł na restrukturyzację niektórych należności publicznoprawnych). Budżet obecnego programu ma wynieść odpowiednio 120.000.000 zł rocznie na pomoc finansową oraz 50.000.000 zł na ulgi na restrukturyzację niektórych należności publicznoprawnych.

Pomoc uzyskuje się na wniosek. Samo skompletowanie sformalizowanego wniosku może być nie lada wyzwaniem dla przedsiębiorcy, który stoi na skraju upadłości. Właściwe organy (minister właściwy do spraw gospodarki lub Agencja Rozwoju Przemysłu) będą do tego miały 30 dni na rozpatrzenie wniosku o pomoc na ratowanie, ale okres ten może zostać przedłużony aż do 60 dni. W dobie kryzysu terminy te należy ocenić jako zdecydowanie zbyt długie. Można więc się poważanie zastanawiać, na ile pomoc tego typu może okazać się skuteczna w obecnej trudnej sytuacji gospodarczej.

Ustawa reguluje pomoc publiczną na:

- ratowanie,
- tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne oraz
- restrukturyzację.

Pomoc na ratowanie i pomoc na restrukturyzację nie podlega odrębnej notyfikacji do Komisji Europejskiej, jeżeli przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej (tj. w szczególności spełniający odpowiednie kryteria z ustawy restrukturyzacyjnej lub prawa upadłościowego) jest mikro-, małym lub średnim przedsiębiorcą a całkowita wysokość udzielonej i wnioskowanej pomocy, udzielanej w ramach tego samego procesu restrukturyzacji, nie przekracza równowartości 10.000.000 eur.

Pomoc na ratowanie

Pomoc tego typu udzielana jest na wniosek przedsiębiorcy będącego w trudnej sytuacji ekonomicznej w celu umożliwienia prowadzenia działalności przez przejściowy okres do czasu opracowania planu restrukturyzacji lub likwidacji działalności (nie dłuższy niż 6 miesięcy).

Pomoc ma formę pożyczki oprocentowanej stopą nie mniejszą niż stopa bazowa powiększona o 4 punkty procentowe, przy czym musi ona być zabezpieczona przynajmniej do wartości 50% kwoty pożyczki, w formie, w szczególności: hipoteki, zastawu, cesji wierzytelności, oświadczenia o poddaniu się egzekucji czy też weksla własnego *in blanco*.

Tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne

Wsparcie tego typu może być udzielane mikro-, małemu lub średniemu przedsiębiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Jego wysokość jest ograniczona do kwoty niezbędnej do kontynuowania działalności w okresie, na który to wsparcie zostało udzielone, jednak nie dłuższym niż 18 miesięcy.

Pomoc na restrukturyzację

Tego typu pomoc może jedynie stanowić uzupełnienie wkładu własnego przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej na poziomie 50% (40% w przypadku średnich przedsiębiorstw, 25% - mikro- i małych), będącego wkładem w finansowanie kosztów restrukturyzacji. Jednak w odróżnieniu od pomocy na ratowanie i tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego pomoc na restrukturyzację może być udzielona także w formach innych niż pożyczka, w tym formie:

- objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym albo udziału w podwyższeniu kapitału zakładowego przez podwyższenie wartości nominalnej dotychczasowych udziałów lub akcji;
- objęcia obligacji;
- zmiany terminów spłaty pożyczki;
- konwersji pożyczki na udziały lub akcje przedsiębiorcy;
- ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej.

Zmiany w ustawie o systemie instytucji rozwoju

Ponadto, uchwalono zmiany w ustawie o systemie instytucji rozwoju mające umożliwić Polskiemu Funduszowi Rozwoju finansowanie działań mających na celu zapobieganie lub łagodzenie skutków sytuacji kryzysowych. Jedną z ustawowych przesłanek udzielania pomocy publicznej przez Polski Fundusz Rozwoju ma być od teraz zapobieganie lub naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi, innymi sytuacjami kryzysowymi, w tym rozprzestrzenianiem się COVID-19, tj. zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i w kontekście wspomnianych na samym wstępie Tymczasowych Ram.

Ustawa zakłada rozszerzenie możliwości finansowania i zakresu działania funduszu, tak by Rada Ministrów mogła mu formalnie powierzyć realizację programu udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego. Pierwszy plan roczny realizacji programu w 2020 r. Polski Fundusz Rozwoju ma przedstawić w terminie miesiąca od przyjęcia programu przez Radę Ministrów.

Nowe przepisy wyraźnie oddzielają instrumenty pomocy publicznej od instrumentów oferowanych na warunkach rynkowych.

Doprecyzowano i uzupełniono przepisy, zgodnie z którymi Polski Fundusz Rozwoju udziela finansowania, w szczególności mikroprzedsiębiorcom oraz małym i średnim przedsiębiorcom, także poprzez nabywanie akcji lub udziałów spółek. Oznacza to, że finansowanie nie będzie musiało wiązać się z podwyższeniem kapitału zakładowego spółek, co jak się wydaje może okazać się bardziej przydatnym narzędziem w dobie kryzysu.

Z kolei ARP ma wykorzystać maksymalnie 1,7 mld zł do regwarantowania obecnych umów leasingowych zawartych przez firmy transportowe.

KONTAKT:

Mikołaj Piaskowski, Counsel | Mikolaj.Piaskowski@bakermckenzie.com

Michał Derdak, Senior Associate | Michal.Derdak@bakermckenzie.com

12. KREDYTY I FINANSOWANIE PROJEKTÓW

Tarcza Antykryzysowa zawiera też szereg rozwiązań dotyczących umów kredytowych, pożyczek i ich spłat oraz rozwiązania dla rynku finansowego na czas walki z COVID-19.

Możliwość zmiany warunków i terminów w umowach kredytowych i umowach pożyczek

W naszej ocenie najbardziej istotną - z punktu widzenia rynków finansowych - zmianą wprowadzoną na mocy Specustawy COVID-19 jest rozwiązanie umożliwiające dokonanie przez bank krajowy, po uzgodnieniu z kredytobiorcą, zmiany warunków i terminów określonych w umowach kredytowych lub umowach pożyczek pieniężnych zawartych z mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami.

Zmiany takie mogą być wprowadzone do wszystkich umów, dla których finansowanie zostało udzielone przed dniem 8 marca 2020 r. oraz gdy jednocześnie zmiana taka jest uzasadniona oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy dokonaną przez bank nie wcześniej niż w dniu 30 września 2019 r. Zmiana będzie dokonywana na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę, przy czym nie może ona powodować pogorszenia sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy.

Zmiany mogą być również wprowadzone do umów zawieranych z innymi podmiotami, przy czym zmiany takie miałyby miejsce nie w reżimie Specustawy COVID-19, ale w ramach zasady swobody umów.

Powyższe rozwiązanie jest powiązane z rozwiązaniem uprawniającym Bank Gospodarstwa Krajowego do udzielania w związku ze skutkami COVID-19 poręczeń i gwarancji spłaty kredytów zaciągniętych przez przedsiębiorców (z wyłączeniem mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców). Dotyczy to kredytów z przeznaczeniem na zapewnienie płynności finansowej.

Finansowanie zwrotne i kredytowe w rozumieniu postanowień ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego

Specustawa COVID-19 wprowadza nowe zasady obliczania okresu finansowania zwrotnego i okresu kredytowania. Do tego okresu nie wlicza się okresu karencji w spłacie kapitału, jeżeli karencja ta nastąpiła na wniosek kredytobiorcy złożony w związku z wystąpieniem stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego.

Okres dopłat w rozumieniu postanowień ustawy o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania

Specustawa COVID-19 wprowadza również podobne nowe zasady w celu obliczenia okresu dopłat w rozumieniu postanowień ustawy o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania. Do okresu tego nie wlicza się okresu karencji w spłacie rat kapitałowych lub odsetek od kredytu preferencyjnego, jeżeli karencja ta nastąpiła na wniosek kredytobiorcy złożony w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Przy czym w okresie karencji w spłacie rat kapitałowych lub odsetek od kredytu preferencyjnego odsetki podlegają kapitalizacji; co może budzić wątpliwości w kontekście zgodności tego rozwiązania polskim prawem.

Terminy w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji

W celu zapewnienia efektywności działania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego Specustawa COVID-19 zawiera upoważnienie dla Ministra Finansów do określenia krótszych terminów podejmowania przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny działań. Dotyczy to działań, o których jest mowa w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, jak również w innych przepisach normujących funkcjonowanie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Ogólnym założeniem jest przy tym to, by terminy te zapewniały prawidłową realizację ustawowych obowiązków Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz prawidłowe funkcjonowanie rynku finansowego, jego stabilność, bezpieczeństwo, a także ochronę interesów uczestników tego rynku.

Zawieszenie biegu terminów wiążących Komisję Nadzoru Finansowego

Na mocy postanowień Specustawy COVID-19 zawieszeniu ulega bieg wiążących Komisję Nadzoru Finansowego terminów załatwiania spraw i terminów do podjęcia czynności, w tym czynności nadzorczych. Podobnie bieg terminów przewidzianych do wydania decyzji lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie albo wniesienia sprzeciwu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, chyba że Komisja Nadzoru Finansowego wyda decyzję załatwiająca sprawę, dokona czynności, wyda decyzję lub postanowienie kończące postępowanie w sprawie albo wniesie sprzeciw.

Podobnie zawieszeniu ulega bieg terminu przedawnienia odpowiedzialności administracyjnej (tj. okres zawieszenia nie będzie wliczany do biegu 5 lat związanych z przedawnieniem możliwości nałożenia przez Komisję Nadzoru Finansowego administracyjnej kary pieniężnej).

Brak stosowania wymogu odnośnie do zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego memorandum informacyjnego

Kolejnym z rozwiązań przyjętych na mocy postanowień Specustawy COVID-19 o istotnym znaczeniu dla rynku finansowego jest wyłączenie stosowania w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii wymogu zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego memorandum informacyjnego. Rozwiązanie to nakierowane jest na ułatwienie przedsiębiorcom możliwości pozyskiwania kapitału w drodze emisji instrumentów finansowych.

Możliwość obiegowego i zdalnego działania Komisji Nadzoru Finansowego oraz NBP

Specustawa COVID-19 wprowadza między innymi dla Komisji Nadzoru Finansowego możliwość procedowania w trybach obiegowym oraz zdalnym. Tym samym zapewniona została ciągłość funkcjonowania Komisji Nadzoru Finansowego i sprawowania nadzoru.

Identyczne rozwiązanie wprowadzone będzie również dla organów Narodowego Banku Polskiego.

Możliwość zawieszenia postępowań prowadzonych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny

Na mocy postanowień Specustawy COVID-19 Minister Finansów został wyposażony w kompetencje do zawieszenia postępowań kontrolnych, postępowań w zakresie egzekucji opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia o którym mowa w przepisach ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Minister Finansów został także wyposażony w kompetencje do odroczenia terminów płatności z tytułu niedopełnienia takiego obowiązku.

KONTAKT:

Ireneusz Stolarski, Partner | Ireneusz.Stolarski@bakermckenzie.com

Paweł Wajda, of Counsel | Pawel.Wajda@bakermckenzie.com

13. WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

Nowe przepisy mają duży wpływ na postępowania z zakresu własności intelektualnej toczące się przed Urzędem Patentowym RP oraz sądami cywilnymi i administracyjnymi w zakresie biegu terminów, między innymi:

- W okresie od 8 marca do 30 czerwca 2020 r., bieg terminu na wniesienie sprzeciwu wobec zgłoszenia znaku towarowego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty przerywa się; terminy biegną na nowo od dnia 1 lipca 2020 r.; w praktyce oznacza to wydłużenie procesu rejestracji znaków towarowych, które są przed lub w trakcie okresu sprzeciwowego i więcej czasu na złożenie sprzeciwów wobec takich znaków towarowych;
- Zasada ta dotyczy również składania w Urzędzie Patentowym RP tłumaczenia patentu europejskiego na język polski - w okresie od 8 marca do 30 czerwca 2020 r., stosowny termin na złożenie tłumaczenia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty przerywa się i biegnie od nowa od dnia 1 lipca 2020 r.; zasada ta nie dotyczy jednak sprzeciwów wobec rejestracji wzorów przemysłowych, wzorów użytkowych i patentów.

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii związanych z COVID-19 bieg m.in. następujących terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres: na wniesienie opłaty urzędowej, na rozpoczęcie używania znaku towarowego, na zgłoszenie wynalazku lub znaku towarowego z zachowaniem pierwszeństwa konwencyjnego, nieudzielenie odpowiedzi Urzędowi w wyznaczonym terminie lub niewniesienie w terminie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach m.in. cywilnych i sądownoadministracyjnych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu. W stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego rozprawy lub posiedzenia jawne przeprowadzane są tylko w sprawach pilnych wymienionych w ustawie, np. przesłuchanie przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie (np. osoba ta jest śmiertelnie chora). Więcej o terminach sądowych piszemy w części *Spory sądowe*.

Ustawa ta została wprowadzona jako pilnie potrzebne remedium na najbardziej restrykcyjne ograniczenia. Można się spodziewać, że w wprowadzone zostaną dalsze zmiany, które wypełnią luki i dostarczą rozwiązań dla nowo powstałych problemów.

KONTAKT:

Marcin Fijałkowski, Partner | Marcin.Fijalkowski@bakermckenzie.com

Katarzyna Tobiasz-Dumania, Senior Associate
| Katarzyna.Tobiasz-dumania@bakermckenzie.com

Amelia Prawda, Prawnik | Amelia.Prawda@bakermckenzie.com

14. SPORY SĄDOWE

Uchwalona przez Sejm nowelizacja Specustawy COVID-19 wprowadza istotne zmiany dotyczące biegu szeregu terminów określonych w przepisach prawa.

Zawieszenie biegu terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego

Zgodnie z treścią Specustawy COVID-19 bieg następujących terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu:

- od zachowania których uzależnione jest udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem;
- terminów do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki;
- przedawnienia;
- których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie,
- zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
- do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminy na wykonanie przez podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju.

W trakcie prac sejmowych ze wstępu do powyższego katalogu terminów wykreślono słowa wskazujące, że dotyczy on również terminów przewidzianych przepisami prawa cywilnego. Regulacja stała się w ten sposób niezrozumiała i będzie powodować ogromne wątpliwości w praktyce, czy takie istotne terminy materialne prawa cywilnego, jak terminy przedawnienia roszczeń czy terminy zawite, uległy zawieszeniu.

W praktyce istnieje konieczność weryfikacji czy bieg danego interesującego nas terminu uległ zawieszeniu czy też nie.

Terminy procesowe i sądowe nie rozpoczynają biegu, a rozpoczęte ulegają zawieszeniu

Dotyczy to m.in terminów w postępowaniach sądowych, egzekucyjnych, karnych, karnych skarbowych, administracyjnych, postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie Ordynacji podatkowej oraz innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw. Nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych.

Przepisy nie precyzują czy terminy ulegają zawieszeniu z mocą wsteczną (od daty ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego / stanu epidemii) czy z chwilą wejścia nowelizacji w życie.

Sprawy pilne

Powyższe regulacje nie dotyczą jednak spraw określonych jako pilne. Katalog spraw pilnych jest wprost określony w Specustawie COVID-19. Zasadniczo do spraw pilnych należą sprawy karne dotyczące pozbawienia lub ograniczenia wolności.

Przy tym czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii są skuteczne. Ponadto sąd, organ lub podmiot może wykonywać pewne czynności i żądać od stron ich wykonania. Zgodnie z treścią regulacji właściwy sąd, organ lub podmiot może wezwać obowiązanego do dokonania czynności wynikających z przepisów prawa, w oznaczonym terminie i w zakresie, w jakim przepis ten zobowiązuje do dokonania czynności lub uczestnika postępowania w wyznaczonym terminie do dokonania czynności określonej w żądaniu, jeżeli niepodjęcie czynności mogłoby spowodować (1) niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, (2) poważną szkodę dla interesu społecznego albo (3) ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. Z podobnych przyczyn prezes właściwego sądu może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej.

KONTAKT:

Łukasz Hejmej, Partner | Lukasz.Hejmej@bakermckenzie.com

Sebastian Pabian, Partner | Sebastian.Pabian@bakermckenzie.com

Paweł Samborski, Partner | Pawel.Samborski@bakermckenzie.com

Warszawskie biuro Baker McKenzie powstało w 1992 r. i obecnie zatrudnia ponad 100 prawników i doradców podatkowych, co czyni nas jedną z największych kancelarii prawnych w Polsce.

Biuro warszawskie świadczy usługi prawne dla wiodących światowych korporacji międzynarodowych, jak również dla przedsiębiorstw lokalnych. Zakres naszych usług obejmuje kompleksowe doradztwo prawne i podatkowe obejmujące niemal wszystkie dziedziny prawa gospodarczego. Zdobyliśmy unikalne doświadczenie w realizacji wielu ważnych, często pionierskich projektów i transakcji.

Działamy aktywnie w organizacjach gospodarczych oraz jesteśmy zaangażowani w opiniotwórczą działalność w mediach. Oferujemy rozległą wiedzę lokalną, a także wyrafinowaną perspektywę międzynarodową.

Baker McKenzie International jest stowarzyszeniem prawa szwajcarskiego (Verein), zrzeszającym kancelarie prawne na całym świecie. Zgodnie z terminologią powszechnie stosowaną przez instytucje świadczące usługi profesjonalne przez "partnera" należy rozumieć osobę, która jest partnerem w takiej kancelarii prawnej lub ma równoważny status. Analogicznie "biuro" oznacza biuro takiej kancelarii.